

**Lukáš Nevrkla: A comparison of hedging in British and Australian political discourse /
Srovnání atenuace (*hedging*) v politickém diskurzu britské a australské angličtiny**
Magisterská diplomová práce, Ústav anglického jazyka a didaktiky, FF UK Praha, červen
2016. Posudek vedoucího práce

Diplomová práce Lukáše Nevrkly je inspirovaná studii A. Partingtona a B. Fräsera, které se zabývají atenuací (*hedging*) v politickém diskursu, v případě Partingtona ještě třemi dalšími komunikačními strategiemi, *evasion* (vykrucování), *reformulation* (přestylizování) a *dodging* a *footing shift* (reakce na odvolávání se tazatelů na jiné zdroje). Na rozdíl od obou autorů zvolil zcela odlišnou oblast politického diskurzu, parlamentní interpelace, tedy komunikaci mezi samotnými politickými představiteli, a vedle rozboru komunikačních strategií a ověření Fraserovy a Partingtonovy metody a porovnání vlastních poznatků s jejich metodou a závěry přidává ještě další komparativní dimenzi: rozdíly mezi interpelačním územím v britské Dolní sněmovně (*the House of Commons*) a v australské Sněmovně reprezentantů (*the House of Representatives*).

Práce je rozdělena do dvou částí. První obsahuje přehled literatury o dosavadním výzkumu, na který těsně navazuje popis metodologie, zahrnující rozbor struktury interpelační procedury v obou sněmovnách, z níž vychází kvantitativní vymezení obou zkoumaných vzorků, a popis strategií vedení komunikace v politickém diskursu, jak jej podává Partington a Fraser. *Vykrucování* (*evasion*) zahrnuje podle Partingtona šest základních variant, dotazovaný odmítne odpovědět, tvrdí, že není schopen odpovědět, uchyluje se k prázdné rétorice, zpochybňuje otázku či tazatele, uhýbá žertováním nebo tvrdí, že otázka již byla zodpovězena (diplomant v rozboru pracuje jako se samostatnou kategorií ještě s „manipulací s tématem“, *topic management*). *Atenuace* (*hedging*) je prezentována na základě Fraserova pojetí, který ji chápe jako rétorickou strategii s cílem oslabit buď propoziční význam sdělení, nebo jeho ilokuční sílu a podává seznam atenuačního výraziva propozičního a ilokučního. Určitý rozpor (patrně způsobený formulací) nacházíme při popisu Fraserova pojetí, který diplomant označuje za „essentially functional“, ale v následujícím odstavci mluví o tom, že Fraser charakterizuje *hedging* „[f]rom a structural, rather than functional, point of view“. Z hlediska efektu atenuace rozlišuje diplomant ve shodě s Fraserem dále „neutral hedging“ (*empty rhetoric device*) a „self-serving hedging“ (sloužící jako vytáčka). Dvě zbývající strategie, *přestylizování* (*reformulation*), a to zejm. výroky/otázky jiné osoby (s několika podtypy), které mění či nemění význam, a reakce na tazatelovo odvolávání se na jiný zdroj, se ukázaly být méně významné.

Druhá část práce přináší rozbor materiálu a jeho zjištění, které jsou následně shrnuty v závěru. Obecně výsledky potvrdily, že Partingtonova klasifikace strategií je nosná, i když ji vzhledem k odlišnému typu diskurzu bylo nutno modifikovat (u „vykrucování“ byla doplněna „manipulace s tématem“). Také Fraserovo pojetí *hedging* byl diplomant nucen do určité míry přehodnotit: u „self-serving hedging“ dospěl k závěru, že neslouží jen k vyhýbání se odpovědi, ale zahrnuje i vyjadřování negativní zdvořilosti. A podobně u „neutral hedging“ konstatuje, že není zcela neutrální, ale že jím mluvčí může sledovat i jisté cíle (pozitivní zdvořilost, pojistka proti nařčení z nepřesnosti apod.). Celkový závěr zní, že atenuace (*hedging*) a *vykrucování* (*evasion*) jsou nejčastější strategie, nicméně samotný rozbor předcházející závěru přináší řadu podrobnějších zajímavých zjištění a postřehů.

Na práci Lukáše Nevřky oceňuji několik věcí: téma, které bylo zadáno velmi obecně, si sám přizpůsobil na konkrétní typ politického diskurzu dle své volby. Sám si vyhledal příslušné zdroje na webu a následně vybral, shromáždil a připravil z nich potřebný materiál pro výzkum. Samostatně postupoval i při výběru a vyhledávání literatury a podstatnou měrou rozšířil seznam publikací navržený vedoucím práce. Podobně si vedl i při zpracovávání teoretické, a zejména pak výzkumné části práce. Upravil si metody a klasifikace funkčních komunikačních strategií popsané oběma hlavními autory, z nichž vycházel (Fraserem a zejm. Partingtonem), a dokázal je pro svou práci efektivně využít. Jinými slovy diplomant měl od začátku svou vlastní jasnou představu, co a jak chce zkoumat, a pracoval z větší části samostatně, což platí i o vyhodnocování dat a vyvozování závěrů. Role vedoucího práce byla omezena na poradní hlas a dohled nad formální stránkou práce.

Diplomant prokázal velmi dobrou znalost pragmatiky, nejen pokud jde o hedging, ale dalších oblastí, mluvních aktů, prostředků vyjadřování nepřímého významu, griceovských konverzačních implikatur, zdvořilostní teorie Brownové a Levinsona atd., a uplatnil ji při rozboru a v argumentaci. Prokázal, že je schopen a nebojí se kriticky přistupovat k literatuře, z níž čerpá, a zhodnotit závěry autorů na základě vlastních zjištění.

Po jazykové i formální stránce, je práce, až na drobná přehlédnutí, zvládnuta dobře, rovněž z hlediska proporčního zastoupení jednotlivých částí. Příznačné je, že se neomezil na přílohu s ukázkami použitého materiálu, ale jako samostatný svazek dodal i kompletní transkripci. U této druhé přílohy bych vítal průvodní slovo a zasvěcující informaci, která by čtenáři usnadnila orientaci ve svazku, který je stejně velký jako práce samotná.

Díličí připomínky:

str. 27: *First way of using hedging > The first ...*

str. 65: V daném kontextu mi nedává smysl věta: *However, the text found it useful and purposeful for the analysis of the parliamentary question time language.*

str. 67: Ve větě na, zdá se, chybí po „authoritative“ slovo: *Even very authoritative may reflect the expectations ...*

str. 67: Vynecháno „to“ po „in order“ u účelových infinitivů: *However, the podium adopted reformulation in order enhance rather than protect their face.*

str, 70: References: *The-spin doctor > The spin-doctor*

str. 71: *S ohledem silnou regulaci komunikačního prostředí > S ohledem na*

Otázky: Vyskytly se materiálu nějaké případy přesahující rámec strategií, na které byla práce zaměřena? Jinými slovy, bylo by možné čtyři zkoumané strategie (a jejich podkategorie) doplnit ještě o nějaké další?

V závěru je provedeno poměrně detailní srovnání řečnických praktik v obou sněmovnách britské a australské. Bylo by nicméně možné podat obecnější charakteristiku rozdílů v řečnické kultuře v této konkrétní politické oblasti mezi oběma zeměmi, která by byla srozumitelná a zajímavá pro širší publikum bez znalosti technických pojmů?

Závěr: Domnívám se, že diplomant odvedl dobrou práci a úspěšně splnil zadání. Ukázal, že je schopen naplánovat si samostatně výzkum a zrealizovat ho. Osvědčil přitom solidní odborné a jazykové znalosti. Práce splňuje všechny požadavky kladené na diplomové práce. Doporučuji proto jeho diplomovou práci k obhajobě a předběžně se přikláním k hodnocení „výborný“, ovšem v závislosti na kvalitě obhajoby.

V Praze dne 18. července 2016

prof. PhDr. Aleš Klégr